6284 Tedbirine İtirazda Gerekçe

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi İkinci Bölüm	15.09.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/101733	Anayasa m.36, 6284 s. Kanun m.5, 8, 9

ÖZET

Boşanmış eş hakkında 6284 sayılı Kanun uyarınca verilen ve adliyeye yaklaşmamayı da içeren tedbire itiraz, yalnızca delil aranmaz kuralına dayanılarak reddedildi. AYM, esaslı iddialar karşılanmadığı için gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ve yeniden inceleme yapılmasına karar verdi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/6284-tedbir-itirazinda-gerekce-hakki-aym-2023-101733/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2023/101733)

Karar Tarihi: 15/9/2026

[Heyet, raportör, başvurucu ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.]

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca verilen tedbir kararına yönelik esaslı iddiaların itiraz merci tarafından karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının, ayrıca itiraz merci kararının içeriğinde başvurucudan şüpheli olarak bahsedilmesi nedeniyle de masumiyet karinesinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Başvurucu ile [tedbir isteyen]in 2/7/2019 doğumlu bir çocukları bulunmakta olup taraflar 22/7/2022 tarihinde kesinleşen mahkeme kararı ile boşanmıştır.

3. 6284 sayılı Kanun uyarınca tedbir talebinde bulunan [tedbir isteyen] 19/9/2023 tarihli dilekçesinde; başvurucuyla müşterek çocukları ve ortak evleri nedeniyle sürekli sorunlar yaşadıklarını, başvurucunun mesaj atmak suretiyle hakaret, aşağılama ve küçük düşürme içeren söz ve davranışlarıyla kendisini devamlı rahatsız ettiğini, dahası çalıştığı kurumda ve sosyal çevresinde rezillik çıkaracağına yönelik mesajları ile tehdit ettiğini belirtmiştir. [Tedbir isteyen], savcılığa bulunduğu suç duyurusu üzerine başvurucu hakkında devam eden bir ceza soruşturmasının olduğunu, ayrıca başvurucunun avukat olması nedeniyle sürekli görev yaptığı adliyeye gelip gidiyor olması ve işyerinde karşı karşıya geldiklerinde huzursuzluk çıkarmasının kuvvetle muhtemel olduğunu dile getirerek tedbir talebinde bulunmuştur.

4. Kahramanmaraş 1. Aile Mahkemesi (Mahkeme) 19/9/2023 tarihinde başvurucu hakkında üç ay süreyle uygulanmak üzere 6284 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a), (c), (d), (f) ve (g) bentleri uyarınca tedbir talebinin kabulüne karar vermiştir. Hükmün ilgili kısmı şöyledir:

"Talebin KABULÜ ile; 1-Aleyhine tedbir istenen [başvurucu]'nın tedbir isteyen [tedbir isteyen]'e; karşı 6284 sayılı yasa kapsamında düzenlenen tedbire konu eylemleri gerçekleştirdiği anlaşılmakla; 6284 sayılı yasanın 5/1 maddesinin aşağıda belirtilen bentleri uyarınca;

a- 3 ay süreyle, Şiddet, tehdit, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmamasına,

c- 3 ay süreyle, Korunan kişilere, bu kişilerin bulundukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmamasına,

d- 3 ay süreyle, Korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmamasına;

f- 3 ay süreyle, Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla ve sair surette rahatsız etmemesi,
g- 3 ay süreyle bulundurulması ve taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim etmesi tedbirlerinin takdiren uygulanmasına, ..."

5. Başvurucu; karara karşı itiraz dilekçesinde eski eşi olan tedbir isteyenin hâkim olarak görev yaptığını, kendisinin de bir kurumun avukatı olarak çalıştığını, aslında kendisinin karşı tarafın tehdit ve tacizlerine maruz kaldığını ve bu konuda suç duyurularının, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine müracaatının ve Adalet Bakanlığı (Bakanlık) ile görüşmelerinin söz konusu olduğunu belirtmiştir. Başvurucu ayrıca dilekçesine ek olarak sunduğu mesaj kayıtlarına göre karşı tarafa kendisiyle iletişim kurmamasını, rahatsız etmemesini ve kendisinden uzak durması gerektiğini dile getirmesine rağmen ve koruma kararının kendisi tarafından alınması gerekirken, karşı tarafın nüfuzunu da kullanarak aleyhine uzaklaştırma kararı almasının hukuka aykırı olduğunu dile getirmiştir. 6284 sayılı Kanun'un amacının şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kişilerin korunması olduğunu belirten başvurucu, bu kapsamında karşı tarafın şiddete uğrama tehlikesi altında olmadığını ifade etmiştir. Son olarak başvurucu, görevini ifa etmesine engel teşkil

edecek şekilde adliyeden dahi uzaklaştırılarak gerekçesiz verilmiş kararla tedbir kararı alındığını vurgulamıştır.

6. Kahramanmaraş 2. Aile Mahkemesi (itiraz merci) 26/9/2023 tarihinde itirazı kesin olarak reddetmiştir. İtiraz mercinin kararının gerekçesinde "6284 sayılı yasaya göre koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için şiddetin uygulandığı hususunda delil ya da belge aranmayacağı belirtildiğinden verilen tedbir kararlarının usul ve yasaya uygun olduğu, ..." açıklanarak itirazın reddine karar verildiği belirtilmiştir.

7. Başvurucu, nihai kararı 17/10/2023 tarihinde öğrendikten sonra 15/11/2023 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

A. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

8. Başvurucu, Mahkemece şiddet uyguladığına dair tek bir delil olmamasına rağmen salt karşı tarafın beyanına dayalı olarak gerekçesiz şekilde 6284 sayılı Kanun uyarınca tedbir kararı verildiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, itirazıyla ilgili olarak doğru bir şekilde değerlendirme yapılmasının büyük önem taşıdığını vurgulayan başvurucu, ancak itiraz merci tarafından karşı tarafın şiddete maruz kaldığı ya da maruz kalma tehlikesi altında bulunduğuna ilişkin hiçbir gerekçe gösterilmemesi ve itirazı reddedilirken esaslı iddialarının karşılanmaması ve hangi somut delillerle bu kanaate ulaşıldığının açıklanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca tedbir talebinde bulunan karşı tarafın hâkimlik görevi yaptığının, kendisinin de kurum avukatı olarak çalıştığının itiraz mercine belirtilmesine ve bilinmesine rağmen çalışma hürriyeti ve çalışma hakkının kısıtlanacak şekilde tedbir kararı verilmesi ve itirazının reddedilmesi nedeniyle anayasal haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

9. Bakanlık görüşünde, mevcut başvuruda Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınması gerektiği bildirilmiştir.

10. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

11. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer iddiaları [B. No: 2013/3758, 6/1/2016] ve [B. No: 2016/2100, 4/4/2019] kararlarında incelemiş ve uygulanacak ilkeleri belirlemiştir. Anılan kararlarda Anayasa'da güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı gereği itiraz merciince başvurucunun beyan ve delillerinin etkili bir şekilde incelenmesi ve karşılanması gerektiğini belirterek söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

12. Diğer yandan 6284 sayılı Kanun'un amacı "şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin

korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi" olup, Kanun'un 5. maddesinde örnekleyici olarak bir kısım önleyici koruma tedbiri belirlenmiş, 8. maddesinin (3) numaralı fıkrasında Kanun'un 4. maddesinde belirtilen ve hâkim tarafından verilebilen koruyucu tedbir kararları için şiddetin varlığı hususunda delil veya belge aranmayacağı ifade edilmiştir. Öte yandan aynı Kanun'un 2. maddesinde, Kanun'da geçen terimlerin tanımları yapılmış; şiddetin kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle, acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfî engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış olduğu; şiddet uygulayanın ise Kanun'da şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışları uygulayan veya uygulama tehlikesi bulunan kişileri ifade ettiği belirtilmiştir. Yine aynı maddenin (e) bendinde, şiddet mağdurunun, Kanun'da şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışlara doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalan veya kalma tehlikesi bulunan ve şiddetten etkilenen veya etkilenme tehlikesi bulunan kişiler olduğu ifade edilmiştir.

13. Başvuruya konu olayda lehine tedbir isteyenin, başvurucunun eski eşi olduğu ve şiddete uğrama tehlikesi altında bulunduğunu iddia ettiği görülmektedir. Bu kapsamda Mahkemece aleyhine tedbir istenenin tedbire konu eylemleri gerçekleştirdiği kabul edilerek 6284 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinin tedbiren uygulanması gerektiği kanaatine varılmıştır (bkz. § 4). Başvurucu anılan Mahkeme kararına karşı itiraz dilekçesinde aslında kendisinin karşı tarafın tehdit ve tacizlerine maruz kaldığını ve bu konuda bazı kurumlara başvurularının da olduğunu ancak kararın sadece tedbir isteyenin beyanlarına dayandığını belirterek dilekçesine ek olarak da birtakım mesaj kayıtları sunmuştur (bkz. § 5). İtiraz mercinin ise Mahkeme kararında başvurucunun iddialarıyla ilgili bir değerlendirme ve gerekçe bulunmamasına rağmen itiraz konusu söz konusu tedbirlerin gerekliliği hakkında somut bir değerlendirme yapmadığı görülmektedir. Dahası, tedbir isteyenin işyerine (adliyeye) yaklaşmamasına karar verilmesine ve başvurucunun da avukatlık görevini ifa ettiği anlaşılmasına rağmen itirazın daha ayrıntılı olarak incelenmesi ve olumlu ya da olumsuz daha yüksek standartta gerekçe gösterilmesi gerekirken bu konudaki itirazın neden reddedildiğinin asgari düzeyde dahi açıklanmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle yukarıda anılan kararlarda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

14. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Masumiyet Karinesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

15. Başvurucu, itiraz merci kararının içeriğinde kendisinden şüpheli olarak bahsedilmesi nedeniyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

16. Masumiyet karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin de bir gereğini oluşturmaktadır (AYM, E.2013/133, K.2013/169, 26/12/2013). Anılan karineye göre hiç kimse, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar yargılama

makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilemez; suçlu muamelesine tabi tutulamaz ([B. No: 2012/665, 13/6/2013], § 26).

17. Adil yargılanma hakkının bir unsuru olan masumiyet karinesinin sağladığı güvencenin iki yönü bulunmaktadır. Güvencenin birinci yönü kişi hakkındaki ceza yargılaması sonuçlanıncaya kadar geçen, bir başka ifadeyle kişinin ceza gerektiren bir suçla itham edildiği (suç isnadı altında olduğu) sürece ilişkin olup suçlu olduğuna dair hüküm tesis edilene kadar kişinin suçluluğu ve eylemleri hakkında erken açıklamalarda bulunulmasını yasaklar. Güvencenin ikinci yönü ceza yargılaması sonucunda mahkûmiyet dışında bir hüküm kurulduğunda devreye girer ve daha sonraki yargılamalarda ceza gerektiren suçla ilgili olarak kişinin masumiyetinden şüphe duyulmamasını, kamu makamlarının toplum nezdinde kişinin suçlu olduğu izlenimini uyandıracak işlem ve uygulamalardan kaçınmasını gerektirir ([B. No: 2015/6075, 11/6/2018], §§ 38-40).

18. İtiraz merci kararının içeriğinde başvurucu hakkında; "...şüphelinin hakkında verilen tedbir kararına itirazı üzerine...", "...şüpheli ... tarihli itiraz dilekçesinde..." ve "...şüphelinin itiraz dilekçesi..." şeklinde ifadelerde bulunulmuşsa da suç soruşturması altında bulunan kişi için kullanılan söz konusu "şüpheli" ifadesinin başvurucunun suç işlediği yönünde kesin kanaat oluşturmadığı gibi suçlu olduğuna dair herhangi bir değerlendirmeye de yer verilmemiştir. Sonuç olarak masumiyet karinesinin ihlal edildiğine yönelik bir ihlalin olmadığı anlaşılmıştır.

19. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

20. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ile 50.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

21. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

22. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın neticesiyle ilgili bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyuşmazlığın sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne ya da reddine karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

23. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,
2. Masumiyet karinesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Kahramanmaraş 2. Aile Mahkemesine (E.2023/253 D.İş, K.2023/253) iletilmek üzere Kahramanmaraş 1. Aile Mahkemesine (E.2023/1425 D.İş, K.2023/1425) GÖNDERİLMESİNE,

Ç. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

D. 2.220,60 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 42.220,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 15/9/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.